

Autoreferat

1. Katarzyna Szopa

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej:

2010 tytuł zawodowy **magistra filologii polskiej** uzyskany w Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach;

promotor: prof. dr hab. Krzysztof Kłosiński

2015 stopień **doktora nauk humanistycznych** w dyscyplinie literaturoznawstwo uzyskany w Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach;

Tytuł rozprawy doktorskiej: *Poetyka rozkwitania. (Nowy) materializm feministyczny*;

promotorka przewodu doktorskiego: prof. dr hab. Krystyna Kłosińska;

recenzenci: prof. Luce Irigaray (CNRS Paryż); prof. dr hab. Adam Dziadek (Uniwersytet Śląski w Katowicach).

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

od 01.10.2019 **adiunkt**; Instytut Literaturoznawstwa; Wydział Humanistyczny; Uniwersytet Śląski w Katowicach;

od 01.10.2016 do 30.09.2019 **adiunkt**; Zakład Historii Literatury Poromantycznej; Instytut Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego; Wydział Filologiczny; Uniwersytet Śląski w Katowicach;

od 01.10.2015 do 30.09.2016 **asystent**; Zakład Historii Literatury Poromantycznej; Instytut Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza

Opackiego; Wydział Filologiczny; Uniwersytet Śląski w Katowicach.

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Głównym osiągnięciem naukowym stanowiącym podstawę ww. ustawy jest monografia naukowa:

***Wybuch wyobraźni. Poezja Anny Świrszczyńskiej wobec reprodukcji życia społecznego.* Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, seria „Lupa Obscura” IBL PAN. Katowice 2022, ss. 440.**

Rozpoczynając pracę nad monografią poświęconą poezji Anny Świrszczyńskiej, miałam świadomość ryzyka, jakiego się podejmuję. Mamy bowiem do czynienia z autorką, której twórczość niezmiennie fascynuje kolejne pokolenia badaczek i badaczy, przeżywa też swoisty rozkwit, gdyż doczekała się w ostatnich latach kilku nowych wyborów, a mimo to wciąż pozostaje nieodkryta i nie dość dobrze obecna w świadomości czytelniczej. Świrszczyńska, określana przez Czesława Miłosza mianem „gościa” literatury polskiej, w istocie postrzegana jest jako poetka osobna, zaś wpisany w jej twórczość wyraźnie feministyczny światopogląd uznaje się za zjawisko odrębne i przypadkowe. Moja lektura wynika zatem z poczucia niedostatku pogłębionej refleksji krytycznej nad twórczością autorki *Jestem baba*, a zwłaszcza nad towarzyszącymi jej wątkami feministycznymi.

Decyzja, by – mimo tak bogatej i zróżnicowanej recepcji krytycznej – przyjrzeć się raz jeszcze temu, co określam mianem „świadomego gestu twórczego” autorki *Czarnych słów*, podyktowana była również szeregiem ograniczeń. Z jednej strony bowiem praca nad książką zbiegła się w czasie z wybuchem pandemii COVID-19, który skutkował długotrwałym ograniczeniem kwerend i brakiem dostępu do wielu źródeł; z drugiej – nie miałam możliwości zapoznania się z niepublikowanymi zbiorami, które mieszczą się w prywatnym archiwum poetki. Sytuacja ta wpłynęła znacząco na kształt mojej monografii, którą poświęciłam wyłącznie twórczości poetyckiej Świrszczyńskiej, uwzględniając kilka utworów scenicznych oraz odautorskie komentarze metakrytyczne i publicystyczne. Powzięcie decyzji, by przyjrzeć się poetyckiej części tak bogatego dorobku poetki, pozwoliło mi natomiast na odkrycie nowego

wymiaru tej twórczości oraz wzbogacenie jej dotychczasowych odczytań o nową perspektywę interpretacyjną.

Choć powstająca po 1989 roku recepcja Świrszczyńskiej wpisuje się w główne nurty badań feministycznej krytyki literackiej, to nie sposób nie zauważyć, że pojawiające się w twórczości poetki wątki feministyczne często wykraczają poza przyjętą przez badaczki ramę interpretacyjną. Rozważania snute wokół tej poezji zazwyczaj dotyczyły problematyki tzw. „pisania kobiecego” lub tożsamości kobiecej, rzadziej natomiast dostrzegano w strategii pisarskiej poetki emblematy tekstu społecznego, który prowokowałby do dyskusji nad materialnymi uwarunkowaniami opresji płciowej. Dlatego przyjęta przeze mnie metoda lekturowa, choć wyrasta z tradycji feministycznej krytyki literackiej, nie sprowadza się wyłącznie do jednowymiarowej analizy utworów Świrszczyńskiej. Interesuje mnie raczej dokonujący się w jej pisaniu akt politycznej interwencji, polegający na przekształcaniu kulturowych sposobów konstruowania i umacniania hierarchii społecznych z uwzględnieniem rozmaitych sytuacji, które stanowią uzasadnienie dla nierówności i wyzysku.

Monografia *Wybuch wyobraźni* jest więc pierwszą próbą odczytania twórczości poetyckiej Świrszczyńskiej z perspektywy feminizmu marksistowskiego, a także próbą usytuowania twórczości poetki w szerokim kontekście społeczno-politycznym lat 60. i 70. ubiegłego wieku.

Mojemu odczytaniu twórczości poetyckiej autorki *Czarnych słów* przyświeca następująca teza: poezja Świrszczyńskiej stanowi odstonę radykalnego projektu emancypacyjnego, w sercu którego znajduje się walka o warunki reprodukcji społecznej. Społeczna reprodukcja – jak staram się dowieść w pierwszej części książki zatytułowanej *Genealogie feminizmu* – stanowiła jeden z głównych problemów podejmowanych przez wiele poetek publikujących w latach 60. i 70. Z jednej strony była ona przejawem rodzącej się świadomości emancypacyjnej, a z drugiej – wyraźną reakcją na politykę państwa socjalistycznego. Przełom lat 60. i 70. uważam za moment szczególnie burzliwy w polityce PRL-u, w którym kobiety, mimo że miały zagwarantowaną pewną część praw reprodukcyjnych, protestowały przeciwko istniejącym warunkom reprodukcji, umacniającym płciowy podział pracy i w istocie przyczyniającym się do pogłębiania nierówności między płciami.

Tymczasem w historiografii polskiego feminizmu utrwalona została narracja, jakoby w PRL-u doszło do zerwania z przedwojennym projektem emancypacyjnym, który miał odrodzić się na nowo dopiero po 1989 roku dzięki napływowi zachodnich teorii. W moim przekonaniu to właśnie feministyczny ładunek poezji Świrszczyńskiej skłania do zrewidowania tej tezy.

Jego pojawienie się w latach 60. każe poszukiwać źródeł feministycznego światopoglądu poetki gdzie indziej. W książce dowodzę, że jest on wykwitem epoki, którą charakteryzowała złożona dynamika społecznych zmian i politycznych napięć zarówno w skali lokalnej, jak i globalnej. Deklarowany przez poetkę feminizm nie był zatem inspirowany zachodnimi teoriami (z tego punktu widzenia marginalne wydają się rozważania na temat tego, czy poetka знаła i czytała teksty równoległe tworzących amerykańskich czy francuskich feministek), lecz wyrastał z żywej praktyki społecznej. Stał się on bowiem manifestacją tego, co Raymond Williams określił mianem „struktur odczuwania”, czyli już obecnej w tkance społecznej, lecz jeszcze nieuformowanej świadomości emancypacyjnej, która nie zrodziła się tylko na Zachodzie. Była ona bowiem znakiem owych czasów w skali globalnej, swym zasięgiem obejmowała zarówno kraje byłego bloku wschodniego, jak i kraje Trzeciego Świata. Ów zryw, który charakteryzował „długie lata 60.” – jak rzecz tę ujął Fredric Jameson w artykule *Periodizing the 60s* – cechował się swoistą eksplozją energii społecznej rozmaitych grup podporządkowanych. Byli to: ludność urasawiana, ruchy studenckie, kobiece, robotnicze, a także mniejszości etniczne i seksualne, które nie mieściły się w tradycyjnym, marksistowskim modelu klasy społecznej. Poezja Świrszczyńskiej jest emanacją tego burzliwego czasu. Stanowi ona niezbyty dowód na to, że w PRL-u mamy do czynienia nie tyle z zerwaniem ciągłości projektu emancypacyjnego, ile z jego kontynuacją, która szczególnie daje o sobie znać w twórczości literackiej kobiet tamtego okresu.

Przyjęcie takiej optyki daje nam wgląd w złożony charakter epoki oraz w przecinającą ją rozmaite genealogie ruchów kobiecych i feministycznych. Co prawda owe genealogie w powojennej Polsce pozostają nieusystematyzowane, jednakże widoczne są ich polityczne stawki, skupione wokół kwestii związanych ze sferą społecznej reprodukcji. Ich doskonałym wyrazem są wiersze Świrszczyńskiej *Kobieta rozmawia ze swoim udem* czy *Kobieta mówi rodząc świat*, w których ujawnia się splot języka i seksualności, czyli prawa do zabierania głosu oraz praw reprodukcyjnych – dwóch politycznych stawek, o które w latach 60. i 70. ruchy feministyczne toczyły walki.

To właśnie skupienie uwagi na reprodukcji życia społecznego wiedzie do analizy warunków, w jakich życie na poziomie codziennym, biologicznym czy międzypokoleniowym jest podtrzymywane i odtwarzane. Dzięki marksistowskim badaczkom feministycznym wiadomo już, że podział pracy w patriarchalnych ekonomiach kapitalistycznych, od których socjalizm państwowy nie był wolny, opiera się na systemowym oddzieleniu sfery produkcji od sfery reprodukcją życia. Ta pierwsza jest miejscem wytwarzania wartości dodatkowej, z kolei ta druga postrzegana jest jako nieproduktywna, gdyż nie wytwarza żadnej wartości i

dlatego uchodzi za nieznaczącą i niewidzialną. Tymczasem feministki marksistowskie odkryły w szeregu niepozornych czynności dnia codziennego źródło wartości, które każe pomyśleć o nich w kategoriach pracy, będącej w istocie dźwignią wszystkich systemów ekonomicznych i całej sfery produkcji. Socjalizm państwowy również nie był wolny od tych uwarunkowań – polityka partyjna nie dążyła bowiem do uspołecznienia pracy reprodukcyjnej, spychając ją do sfery prywatnej. Dlatego w mojej interpretacji podkreślam, że opisane przez Świrszczyńską stosunki społeczne, które co prawda dotyczą warunków panujących w socjalizmie państwowym, mają o wiele głębsze podłoże, odsyłają bowiem do stosunków społecznych typowych dla patriarchalnego kapitalizmu. Systemy socjalistyczne, by utrwalić wprowadzony przez kapitalizm płciowy podział pracy, replikowały minione formy przemocy, podtrzymując tym samym nierówności płciowe i patriarchalne stosunki społeczne. Nieprzypadkowo sfera reprodukcja życia społecznego pozostaje uwikłana w podziały płciowe i rasowe, gdyż zdominowana jest w głównej mierze przez kobiety lub urasawiane mniejszości. Zadaniem systemów patriarchalno-kapitalistycznych jest maskowanie tego faktu poprzez ciągłą dewaluację owej pracy i jej naturalizowanie za pomocą wytwarzania nowych form podmiotowości, które Maria Mies określiła mianem dywidualnych, czyli pozbawionych autonomii w procesie reprodukcji.

To właśnie w *Jestem baba* mechanizmy produkcji podmiotowości kobiecej zostają zdekonstruowane. W moim odczytaniu tej najważniejszej w dorobku poetki książki, której poświęciłam drugą część monografii, zatytułowaną *Praca reprodukcyjna*, skupiam się właśnie na owych mechanizmach przemocy wobec kobiet w opresyjnym systemie, którego podstawą staje się monogamiczna rodzina. Próbuję jednocześnie zrekonstruować ekonomię polityczną tego zjawiska, dowodząc, że utrwalona w XIX wieku przez patriarchalny kapitalizm ideologia miłości romantycznej rozpada się w konfrontacji z opisanym przez Świrszczyńską *Życiorysem wiejskiej baby* i wieloma innymi wierszami opowiadającymi o rzeczywistości gomulkowskiej. Dlatego tym, co w książce określam mianem „mistyki miłości”, jest w istocie zakamufLOWANA przemoc, jakiej państwo lub kapitał dokonują na ciałach kobiet, ściśle kontrolując ich seksualność, by ograniczyć ją do funkcji opiekuńczo-reprodukcyjnych. W mojej lekturze przyglądam się wszelkim sposobom dewaluacji pracy reprodukcyjnej kobiet, które uwidaczniają się w twórczości Świrszczyńskiej na różnych poziomach, również w recepcji jej twórczości. Nie bez powodu bowiem Julian Rogoziński, chcąc zdyskredytować twórczość poetki, użył dobrze już znanej – i opisanej przez Krystynę Kłosińską w *Kobiecie autorce* – metafory kulinarnej, porównując jej pisanie do „mieszania łyżką w kaszy”. Dewaluacja mocy reprodukcyjnych kobiet, idąca w parze z dewaluacją ich języka i cielesności, służy tu

utrwaleniu nie tylko podziału opartego na wyzysku pracy, ale też umocnieniu granic sfery publicznej, z której wykluczony zostanie głos piszących kobiet.

Wprowadzona przeze mnie rama metodologiczna, wzmocniona perspektywą feministycznych teorii społecznej reprodukcji, bynajmniej nie jest jednorodna. Korzystam bowiem z wielu różnych nurtów i stanowisk, które rozwijały się od lat 60. XX wieku, a zwłaszcza z feminizmu francuskiego Luce Irigaray i Hélène Cixous; z włoskiego feminizmu autonomistycznego, którego przedstawicielkami są Silvia Federici, Mariarosa Dalla Costa i Giovanna Dalla Costa; z materialistycznego ekofeminizmu Marii Mies, a także z teorii unitarystycznej reprezentowanej przez Lise Vogel i jej współczesne kontynuatorki, jak na przykład Tithi Bhattacharya, Susan Ferguson czy Cinzia Arruzza. Pomimo zasadniczych różnic, jakie istnieją między tymi stanowiskami, łączy je przesunięcie punktu ciężkości z feministycznej walki w sferze reprezentacji symbolicznej na walkę o warunki reprodukcji życia. Istotnym podkreślenia jest fakt, że praca reprodukcyjna nie jest przeze mnie ujmowana w kategoriach motywu czy zestawu tematów. Interesuje mnie raczej analiza warunków, w jakich życie społeczne jest reprodukowane i podtrzymywane. Procesom tym najczęściej towarzyszą, z jednej strony, złożone formy opresji nie tylko płciowej, lecz również rasowej, seksualnej czy instytucjonalnej, utrwalające społeczne hierarchie i podziały, a z drugiej – rozmaite historie oporu, których celem jest odzyskanie kontroli nad procesem reprodukcji i ochrona życia całej społeczności.

Ujęcie to, skoncentrowane na konkretnych formach walk i oporu, rozwijam w trzeciej części książki, noszącej tytuł *Praktyki ekstatyczne*. Czerpiąc inspiracje z feminizmu autonomistycznego, przesuwam punkt ciężkości z analizy opresji płciowej na poszukiwanie tego, co określam mianem „wybuchu wyobraźni”, czyli wszelkich sposobów kształtowania nowych form życia i stosunków społecznych. Jak zauważa Harry Cleaver, owo przesunięcie akcentów z oporu klasy robotniczej na autonomiczne działania o twórczym potencjale pozwala na uchwycenie odmiennych procesów i praktyk społecznych, z których wyłaniają się nowe światy i nowi ludzie. Jedną z takich praktyk jest praca reprodukcyjna, która – jeśli wyswobodzić ją z warunków narzucanych przez konkretne ekonomie patriarchalne – może zawierać w sobie załączek twórczej zmiany. Tym, co interesuje mnie w szczególności, jest więc wyłaniający się z twórczości Świrszczyńskiej wyobrazeniowy projekt świata, w centrum którego sytuuje się wizja ludzkości uwolnionej z cierpienia, krzywd i wyzysku. Ów projekt, jak staram się dowieść, jest manifestacją kolektywnych pragnień, tłących się na horyzoncie zbiorowej wyobraźni.

W części tej podkreślam, że kategoria „kobiecości”, która zaczęła dominować w krytycznej refleksji powstającej wokół poezji Świrszczyńskiej, służyła w istocie maskowaniu

obecnego w tej twórczości złożonego obrazu społecznych napięć i konfliktów. Uwidacznia się on zwłaszcza w etyczno-politycznym programie poetyckim autorki *Wiatru*, w którym kładzie ona szczególny nacisk na solidarność z najbardziej pokrzywdzonymi grupami społecznymi. Korzenie tego programu sięgają przedwojennej tradycji socjalistycznej i wiążą się ściśle z promowanym przez poetkę projektem emancypacyjnym, który wykraczał dalece poza socjalistyczny projekt równości płci, wdrażany przez politykę partyjną w latach 50. Pomyślana przez Świrszczyńską emancypacja kobiet nie tylko nie wpisuje się w politykę tożsamościową, ale też nie ogranicza się wyłącznie do jednowymiarowej opresji płciowej. Kobiecość ukazywana jest przez poetkę jako niezwykle zróżnicowana sytuacja społeczna, zależna od wielu czynników. To właśnie praca reprodukcyjna, jaką wykonują chłopki z *Jestem baba*, a także afrykańskie kobiety z *Czarnych słów*, staje się tu zasadniczym punktem odniesienia, ukazującym szereg podziałów społecznych, w jakie uwikłane są relacje między płciami.

Perspektywa ta każe powrócić do wspólnych korzeni tzw. kwestii kobiecej z walką klasową i dostrzec polityczny ładunek twórczości poetyckiej Świrszczyńskiej. Nie ujmuję go jednakże w kategoriach reprezentacjonistycznych, czyli jako proste odbicie w wierszu wydarzeń społeczno-politycznych. Przeciwnie, to, co polityczne, wiąże z silnie obecnym w twórczości poetki antagonistycznym ruchem, który przyjmuje tu postać ekstazy. Zgodnie z wykładnią filozofii Jacques'a Derridy, Luce Irigaray i Gilles'a Deleuze'a interpretuję ekstazę jako sposób przekraczania danych uwarunkowań materialnych. W moim przekonaniu poezja Świrszczyńskiej – podobnie jak jej program poetycki – zawiera w sobie niezrealizowane marzenie o lepszym świecie. Nie chodziłoby tu jednakże o zawarte w tej poezji projekcje konkretnego świata, który byłby już sam w sobie jakimś rodzajem zdeterminowanej gotowości. Przeciwnie, wyraźnie odczuwalna w twórczości Świrszczyńskiej niezgoda na przeżywaną rzeczywistość stanowi raczej zapowiedź nowych światów i nowych podmiotowości, które wcielają w jej twórczości to, co na poziomie dyskursywnym wydaje się – jak powiedziała by Derrida – niemożliwe do zrealizowania.

Tymczasem przekraczanie warunków możliwości będzie charakterystyczne dla poezji Świrszczyńskiej. Mamy tu do czynienia nie tyle z „poetyckim realizmem”, ile z wybuchem wyobraźni, który przejawia się na wielu płaszczyznach świata przedstawionego: w groteskowej strategii odwróceń i zaburzeniu wszystkich hierarchii, a także w ekstatycznych wybuchach radości, śmiechu i tańca czy – mówiąc ogólnie – w wyzwolonej cielesności. Owa cielesność, która niemalże zawsze odsyła do kobiety, staje się tu soczewką skupiającą obraz całej złożoności świata, który do tej pory nie zyskał wyrazu w języku oficjalnej historii.

Marzenie o lepszym świecie ściśle wiąże się z tytułowym wybuchem wyobraźni i jest obecne we wszystkich książkach poetyckich Świrszczyńskiej. Debiutancki zbiór *Wiersze i proza* (1936) jest w istocie gobelinem utkanym z mieszaniny rozmaitych języków – od aluzji biblijnych, przez stylizacje barokowe, aż po języki nowoczesności – ukazującym zastygłe i skostniałe struktury świata z jego mitami, kodami i symbolami, spod których wyziera żywa i pulsująca tkanka społeczna. To właśnie surrealizm, który ujmuję za Michaeliem Löwym jako polityczny ruch „ponownego zaczarowania świata”, czyli przywracania w wyobraźni zbiorowej zdolności do rozpoznawania innych logik niż patriarchalno-kapitalistyczne, stanie się dla mnie punktem odniesienia do zarysowania ekstatycznego programu Świrszczyńskiej. Rozpoczyna się on od zdekonstruowania mitologii patriarchalnych, utrwalających podział na produkcję i reprodukcję, a także na produktywność i wytwórczość w celu uzasadniania nierówności w podziale pracy i na poziomie partycypacji społecznej. W mojej lekturze surrealistycznej poetyki Świrszczyńskiej tropię obecne w niej „nośniki karnawału”, jak rzecz tę określił Michaił Bachtin, które odczytuję jako wyraz sprzeciwu wobec polityki opartej na syntetyzacji całego bogactwa rzeczywistości i sprowadzania go do jednej wizji świata i obowiązującego modelu życia.

Kontynuacją tego projektu są już *Czarne słowa* – przełomowa książka w dorobku poetyckim Świrszczyńskiej o wyraźnie antyimperialistycznym i antykolonialnym ładunku krytycznym. Kontekst powstania tej książki, który odsyła do tragicznej śmierci Patrice’a Lumumby, pierwszego premiera Demokratycznej Republiki Konga, do tej pory nie został należycie wyeksponowany w recepcji twórczości poetki. Dlatego książkę tę najczęściej czytano przez pryzmat wydanej kilka lat później *Jestem baba*, czyli jako zapowiedź obecnych w niej wątków opresji płciowej. W mojej lekturze „stylizacji murzyńskich” poszukuję praktyk ekstatycznych, które Świrszczyńska w tym przypadku odnajduje w bębnie bijącym w samym sercu afrykańskiej wioski. Staje się on symbolem walki o wolność wszystkich tych, których określa się mianem „ludów bez historii”. Dlatego w moim przekonaniu książka ta jest wyrazem solidarności poetki z ludnościami skolonizowanymi i urasowionymi wedle nowego podziału pracy, jaki kształtował się w czasach europejskiej inwazji. Ów podział będzie pękał pod naporem ekstatycznych praktyk, dających o sobie znać również w wolnościowych zrywach krajów dekolonizujących się.

W tomie *Wiatr* poetka zwraca szczególną uwagę na kobiety z marginesu, które przybrały w jej poetyckim imaginariu postać czarownic – czyli ofiar największego w historii zachodniego świata kobietobójstwa. Nie bez powodu stały się one dla dwudziestowiecznych ruchów feministycznych symbolem oporu przeciwko ekonomiom patriarchalno-

kapitalistycznym. Dzięki rozpoznaniom takich badaczek, jak Barbara Ehrenreich, Deridre English czy Silvia Federici wiadomo już dzisiaj, że zjawisko polowań na czarownice wiązało się ściśle z kontrrewolucją kapitalistyczną. Jej celem było wprowadzenie nowego podziału pracy i tzw. „ugospodynnienie” kobiet, czyli produkcja podmiotowości kobiecej, której rola ograniczona zostanie do funkcji reprodukcyjnych. Tymczasem bohaterki Świrszczyńskiej – „siostry z dna”, stare Ofelie, kobiety szalone czy uciekinierki z zakładów psychiatrycznych – to w istocie następczynie czarownic, które są buntowniczkami uchylającymi się przed przymusem pracy reprodukcyjnej. Dlatego też każdorazowe wdarcie się „starych Ofelii” w sferę publiczną w istocie narusza podstawy jej funkcjonowania. W moim odczytaniu tego wyraźnie obecnego w imaginariu poetki buntowniczego pierwiastka kobiecego uwidacznia się osobliwa strategia pisarska, związana z próbą wskrzeszenia „zaklętej wyobraźni”, czyli minionych technik oporu, jakie kobiety stosowały na przestrzeni dziejów przeciwko polityce opartej na przemocy i wywłaszczeniu.

W rozdziale zatytułowanym *Poezja po końcu świata* przedstawiłam interpretację drugiego, najważniejszego w dorobku poetki tomu *Budowałam barykadę*. Książkę tę wpisuję w kontekst polityki żałoby i za pomocą tej strategii lekturowej wydobywam z twórczości Świrszczyńskiej złożony namysł nad historią i pamięcią. Żałoba również zyskuje tu wymiar ekstatyczny: ulega bowiem rozspajającemu ją działaniu melancholii i otwiera wiersze poetki na to, co Derrida określa mianem nowych zdarzeń. Melancholijna żałoba w istocie nie pozwala na zinstytucjonalizowanie pamięci o tych, którzy zginęli w powstaniu warszawskim. To właśnie Derridiańska figura widma służy tu uwypukleniu niezgody Świrszczyńskiej na pracę żałoby, rozszczelniając w jej poezji historię uniwersalną. Powrót widm zmarłych – jak staram się pokazać w swojej lekturze – uniemożliwia tu bowiem uspoźnienie czy homogenizację narracji o powstaniu w celu idealizowania bezimiennych bohaterów i zawłaszczania pamięci o nich.

Dwie ostatnie książki poetki: *Szczęśliwa jak psi ogon* oraz *Cierpienie i radość*, które omawiam w rozdziale zatytułowanym *Nieśmiertelność i ekstatyczne faldowanie*, będą stanowiły kontynuację obecnych w tomikach wcześniejszych sposobów obrazowania kobiecej seksualności i cielesności, a pełen wyraz zyskają w ekstatycznej filozofii życia, opartej na afirmacji wielości jego wcieleń, w tym cierpienia i radości. Szczególną rolę odegra tu erotyzm, który ujmuję w kategoriach kolektywnej żywiowości, będącej podstawą formowania się wszelkich praktyk opartych na radykalnej solidarności z innymi. Ważnym kontekstem stanie się dla mnie Deleuzjańska struktura fałdy, która znosi wszelkie utrwalone podziały oddzielające sferę prywatną od politycznej, reprodukcyjną od produkcyjnej, ciało od duszy, wewnątrz od

zewnątrza. Zamiast tego w twórczości Świrszczyńskiej uzyskujemy złożony obraz pofalduwanej wielości, z której za każdym razem wyłaniają się nowe możliwości urządzenia świata.

W moim przekonaniu wizja nowych światów, jakie wyłaniają się z poezji Świrszczyńskiej, nie jest projektem zamkniętym. Przeciwnie, poetycka twórczość autorki *Wiatru* wychylona jest ku przyszłości i dlatego wciąż stanowi wyzwanie nie tylko dla dzisiejszej czytelniczki, ale przede wszystkim dla współczesnej polityki feministycznej. Wskazuje bowiem kierunek działań, które zorientowane są na konieczność wskrzeszania życia kolektywnego i potrzeby radykalnej solidarności z tymi, którzy – jak powie sama poetka – toczą dziś „walkę ostatnią”. Zwrócenie uwagi ku sferze, w której życie społeczne jest reprodukowane i podtrzymywane, skłania do przewartościowania obowiązujących podziałów i hierarchii, jakie w warunkach pandemii i katastrofy klimatycznej narzuca dziś heteroseksistowski, patriarchalny kapitalizm. To właśnie twórczość Świrszczyńskiej przypomina, że „urodzone pod czarną gwiazdą” tak naprawdę są siłą stwarzającą świat.

W ostatnich latach opublikowałam również cykl artykułów naukowych poświęconych poezji Świrszczyńskiej. W tekście *Poetka rewolucji. Anna Świrszczyńska i socjalistyczny projekt równości kobiet* („Śląskie Studia Polonistyczne” 2018, nr 2, s. 59-79) sytuowałam twórczość poetki w kontekście socjalistycznego projektu równości kobiet. Z kolei w tekście *Roses or Bread? Anti-Communist Narration in Feminist Readings of Anna Świrszczyńska's Poetry* („Praktyka Teoretyczna” 2019, nr 1(31), s. 72-92) rekonstruowałam stanowiska badaczek feministycznych, dowodząc, że twórczość poetki odczytywana była po 1989 roku z perspektywy teorii zachodnich i wpisywana w antykomunistyczną narrację, co doprowadziło do zmarginalizowania lewicowych korzeni jej feministycznego światopoglądu.

Teoretyczną wykładnię feministycznej teorii społecznej reprodukcji zaprezentowałam w artykule *Praca miłości. Poezja kobiet wobec reprodukcji życia codziennego* („Teksty Drugie” 2020, nr 5, s. 217-237), w którym przyglądałam się twórczości Świrszczyńskiej oraz Krystyny Miłobędzkiej, odślaniając u obu poetek wątki związane z opresyjnym wymiarem pracy reprodukcyjnej oraz dokonywane przez nie próby odzyskania twórczego wymiaru reprodukcji w procesie pisania.

Istotne rozpoznania, wytyczające poniekąd ramę metodologiczną mojej monografii, zawarłam w artykule *Solidarność rozszerzona. O feministycznej lekturze „Czarnych słów” Anny Świrszczyńskiej* („Forum Poetyki” 2022, nr 28-29, s. 118-133). Skupiając się na recepcji krytycznej *Czarnych słów*, podkreślałam, że dominująca w niej ahistoryczna kategoria płci maskuje złożony obraz stosunków społecznych, jaki wyłania się z twórczości poetki.

Przyjmując założenia feministycznych teorii społecznej reprodukcji, wskazywałam, że sytuacja bohaterki *Czarnych słów* nie tylko różni się od tej ukazanej w *Jestem baba*, ale odsłania też etyczny projekt Świrszczyńskiej, który określiłam mianem solidarności rozszerzonej, czyli wszelkich praktyk dążących do przekształcania tego, co publiczne w to, co wspólne.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

a) międzynarodowa współpraca z Luce Irigaray

Do najważniejszych osiągnięć mojej dotychczasowej pracy badawczej zaliczam stałą współpracę z Luce Irigaray, jedną z najwybitniejszych przedstawicielek formacji poststrukturalistycznej. Jej myśl zrewolucjonizowała psychoanalizę i europejską tradycję filozoficzną, dając początek nie tylko nowym kierunkom w dwudziestowiecznej filozofii kontynentalnej, lecz także współczesnym teoriom i filozofiom feministycznym. Mimo że Irigaray jest bardzo dobrze rozpoznawana na gruncie światowym – jest bowiem wymieniana obok takich filozofów, jak Michel Foucault, Jacques Derrida, Gilles Deleuze czy Jean-Luc Nancy – to jej myśl nie doczekała się pogłębionej refleksji na gruncie polskim.

Moją współpracę z Luce Irigaray zapoczątkował udział w prowadzonym przez nią seminarium naukowym w 2014 roku na Uniwersytecie w Bristolu. Z czasem zaczęłam uczestniczyć w organizowanych przez nią seminariach w Paryżu, Bristolu czy w Nottingham. Efektem tej współpracy była obrona rozprawy doktorskiej – napisanej pod opieką prof. dr hab. Krystyny Kłosińskiej w dwóch językach: polskim i angielskim – poświęconej nowym materializmom feministycznym, której prof. Irigaray była recenzentką. Opublikowaną przeze mnie w 2018 roku zmienioną wersję rozprawy doktorskiej, zatytułowaną *Poetyka rozkwitania. Różnica płciowa w filozofii Luce Irigaray*, poświęciłam już wyłącznie myśli francuskiej filozofki. Jest to pierwsza i jedyna w Polsce monografia naukowa stanowiąca szczegółowe omówienie jej dorobku intelektualnego. Książka ukazała się w prestiżowej serii Lupa Obscura nakładem Wydawnictwa Instytutu Badań Literackich PAN i doczekała się kilku recenzji naukowych:

- Chromik, Anna: *Organiczne pulsowanie lektury: o „Poetyce rozkwitania” Katarzyny Szopy*. „Śląskie Studia Polonistyczne” 2019, nr 1 (13), s. 201-211.
- Gawron, Agnieszka: *Katarzyna Szopa „Poetyka rozkwitania. Różnica płciowa w filozofii Luce Irigaray”*. „Zagadnienia Rodzajów Literackich” 2020, nr 63.2, s. 139-143.

- Grzemska, Aleksandra: *Antygone XX-wiecznej filozofii*. „Znak”, grudzień 2018. Książka jest też szeroko komentowana w wielu pracach literaturoznawczych, filozoficznych i socjologicznych (doczekała się licznych cytowań przez badaczki i badaczy z różnych dyscyplin). Została również nominowana przez Polskie Towarzystwo Genderowe do Genderowej Książki Roku 2018, a także wytypowana przez Centrum Humanistyki Cyfrowej IBL PAN i Wydawnictwo IBL PAN do katalogu internetowej platformy OpenEdition Books – będzie to jeden z pierwszych polskojęzycznych tytułów opublikowanych na platformie.

Poza publikacją monografii przeprowadziłam kilka wywiadów z filozofką, przetłumaczyłam jej teksty na język polski i zredagowałam kilka numerów monograficznych czasopism z jej udziałem, m.in. „Śląskich Studiów Polonistycznych” oraz „The Polish Journal of Aesthetics”. Jestem również autorką kilkudziesięciu artykułów naukowych poświęconych myśli Irigaray, opublikowanych w języku polskim i angielskim. Do najważniejszych zaliczam dwa rozdziały w monografiach zbiorowych: *From Desire to Be Born to Desire for Being Together in the Philosophy of Luce Irigaray*, który ukazał się w książce *Towards a New Human Being* (Palgrave MacMillan 2019), redagowanej przez Luce Irigaray wraz z zespołem badaczy z Uniwersytetu w Sussex, a także *Ecofeminism as Social Reproduction: Towards Subsistence Economies*, który ukazał się w książce zatytułowanej *Gender and Energy Transition* (Springer 2022).

b) staż naukowy w ośrodku zagranicznym

W 2019 roku, w ramach badań finansowanych z projektu grantowego NCN Miniatura 2, zatytułowanego *Historiografie feministyczne: kształtowanie technik narracyjnych w feminizmie współczesnym*, odbyłam dwumiesięczny staż naukowy w założonym przez Hélène Cixous interdyscyplinarnym ośrodku naukowym Centre de Recherches en Etudes Féminines w Université Paris 8 (Vincennes – Saint-Denis) we Francji. W ramach pobytu prowadziłam badania nad sposobem konstruowania historiografii feministycznych na przykładzie zjawiska określanego mianem *French Feminism*, jakie ukształtowane zostało przez recepcję angloamerykańską na przełomie lat 70. i 80. ubiegłego wieku.

W swoim projekcie dowodziłam, że sposób konstruowania narracji wokół *French Feminism* nie był wolny od politycznych uwarunkowań tamtego czasu i ponadto utrwalił historię, która znacząco odbiegała od tego, co rzeczywiście charakteryzowało *Mouvement de Libération des Femmes*. Utożsamione z esencjalizmem, oderwane od społeczno-politycznego kontekstu, jak również ograniczone do zaledwie kilku nazwisk oraz do paradygmatu poststrukturalistycznego, zjawisko to nie oddaje w pełni różnorodności i bogactwa francuskich

ruchów emancypacyjnych drugiej połowy XX wieku. Co więcej, tak konstruowana rama narracyjna, kształtowana w okresie ekspansji neoliberalizmu w latach 80., służyła badaczkom amerykańskim do ugruntowania teorii spod znaku społecznego konstruktywizmu, a w dalszej konsekwencji utorowała drogę tzw. zwrotowi kulturowemu i narracjom tożsamościowym.

Ów liberalny zwrot w teoriach feministycznych skutkował nadmiernym skupianiem się na reprezentacji w sferze symbolicznej, powodując powstanie tak zwanego zjawiska „feminizmu bez kobiet” i odsuwając na bok kwestie związane ze społecznymi i ekonomicznymi nierównościami. W ten sposób społeczno-polityczne dziedzictwo francuskiego feminizmu zostało ograniczone do rozważań nad reprezentacjonizmem i tzw. „pisanem kobiecym”. W swoim projekcie dowodzę, że pod wpływem tych przekształceń na gruncie polskich badań przyjęta została zachodnia, a więc liberalna wizja kobiecej sprawczości, która w efekcie nie pozwala na odkrycie innych feministycznych genealogii, które funkcjonowały poza głównonurtową historiografią feministyczną.

Rezultatem stażu badawczego są opublikowane artykuły mojego autorstwa w prestiżowych czasopismach naukowych oraz podjęcie stałej współpracy naukowej z zespołem badaczek z Centre de Recherches en Etudes Féminines, kierowanym przez prof. Anne Emmanuelle Berger (córkę Héléne Cixous).

c) udział w grancie

W trakcie pracy nad monografią *Wybuch wyobraźni* podejmowałam również szereg innych działań, w tym współpracę z innymi ośrodkami naukowymi w Polsce. W latach 2017-2020 uczestniczyłam w projekcie grantowym *Konstelacje krytyczne. Strategie krytyki literackiej XX i XXI wieku*, kierowanym przez dr hab. prof. UJ Dorotę Kozicką z Uniwersytetu Jagiellońskiego. W ramach projektu zajmowałam się szczegółowym opracowaniem recepcji krytycznej, powstającej wokół *Jestem baba*. Efektem pracy w projekcie jest obszernie omówienie mojego autorstwa, zatytułowane *Babski przełom. Konstelacja tomu „Jestem baba” Anny Świrszczyńskiej* ([w:] *Konstelacje krytyczne. T. 1: Teorie i praktyki*, red. D. Kozicka, M. Świerkosz, K. Trzeciak, Kraków 2020), a także zredagowana przeze mnie antologia najważniejszych tekstów krytycznych, poświęconych książce poetyckiej Świrszczyńskiej (*Konstelacja „Jestem baba”*, oprac. Katarzyna Szopa, [w:] *Konstelacje krytyczne. T. 2: Antologie*, red. D. Kozicka, M. Świerkosz, K. Trzeciak, Kraków 2020).

d) współpraca z siecią badawczą

W 2021 roku nawiązałam współpracę z siecią naukowo-badawczą The Irigaray Circle, zrzeszającą badaczki z wielu ośrodków naukowych na świecie, takich jak CNRS w Paryżu, Stony Brook University, Queensland University czy Brock University. Do najważniejszych zadań The Irigaray Circle należy wprowadzanie myśli Luce Irigaray w obszar badań humanistycznych, kontynuacja jej filozofii na gruncie różnych dyscyplin wiedzy i dbałość o dziedzictwo jej dorobku intelektualnego.

e) udział w zespole badawczym

Od 2021 roku jestem członkinią interdyscyplinarnego zespołu badawczego Archiwum Kobiet, działającego w Instytucie Badań Literackich PAN, którego kierowniczką jest dr hab. prof. IBL PAN Monika Rudaś-Grodzka.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

a) osiągnięcia dydaktyczne:

Istotnym obszarem mojej pracy dydaktycznej jest szerzenie wiedzy na temat polityki równościowej, teorii i filozofii feministycznych, a także historii ruchów emancypacyjnych. Od 2019 roku jestem wykładowczynią na Podyplomowych Gender Studies im. Marii Konopnickiej i Marii Dulębianki, działających przy Instytucie Badań Literackich PAN w Warszawie, gdzie prowadzę zajęcia z teorii feministycznych i genderowych. Dzięki pracy dydaktycznej praktykowana przeze mnie perspektywa badawcza spotyka się z zainteresowaniem nie tylko osób z kręgów literackich i artystycznych, ale też nauczycielek, seksuolożek, pedagożek, które są słuchaczkami prowadzonego przeze mnie kursu, i które wdrażają prorównościowe postawy we własnych obszarach zawodowych i życiowych.

W lipcu 2022 roku, na zaproszenie zagranicznej jednostki naukowej, wygłosiłam wykład plenarny dla studentów i doktorantów szkoły letniej „Women and Nature: Ecofeminism in Theory and Practice”, organizowanej przez Uniwersytet w Aarhus w Danii. W wystąpieniu, zatytułowanym: *Reproductive Justice: Towards an Ecosocialist Feminism* skupiłam się na materialistycznym nurcie ekofeminizmu i jego związkach z kwestią sprawiedliwości reprodukcyjnej.

W 2019 roku w ramach programu Erasmus+ odbyłam wizytę studyjną w Università degli Studi di Napoli L'Orientale i przeprowadziłam zajęcia dla studentek ze współczesnej polskiej poezji kobiet.

W grudniu 2018 roku na zaproszenie Sekcji Feministycznej SKK Instytutu Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego poprowadziłam seminarium dla studentów i doktorantów, zatytułowane *I jedna nie ruszy bez drugiej. Luce Irigaray a genealogie feminizmu*. Tematem seminarium były feministyczne genealogie z perspektywy filozofii Luce Irigaray.

W marcu 2016 roku w Centre de Recherches en Etudes Féminines w Université Paris 8 (Vincennes – Saint-Denis) odbyłam wizytę studyjną, w ramach której poprowadziłam zajęcia dla doktorantek i studentek, prezentując perspektywę nowego materializmu feministycznego i jego związku z filozofią Luce Irigaray. Mój wykład nosił tytuł *Narrating Feminist Theories: A New Feminist Materialist Approach* i dotyczył relacji między nowymi epistemologiami w feminizmie współczesnym a paradygmatami feminizmu drugofalowego.

Od 2022 roku pełnię rolę opiekunki Koła Naukowego Gender UŚ, działającego na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Od 2019 roku pełnię również funkcję tutorki studentek Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. W ramach indywidualnej współpracy naukowej wraz ze studentkami realizujemy projekty badawcze, skupione wokół problematyki płci w literaturze i kulturze.

W grudniu 2022 roku zostałam powołana przez Prorektor Uniwersytetu Śląskiego ds. rozwoju kadry prof. dr hab. Ewę Jarosz do roli ekspertki w komisji *Konkursu na najlepszą pracę dyplomową o tematyce równości i różnorodności społecznej*, organizowanego przez Uniwersytet Śląski w Katowicach. Celem pracy komisji jest propagowanie wśród społeczności akademickiej postaw równościowych przez wyłanianie i nagradzanie najlepszych prac dyplomowych o tematyce genderowej.

Ponadto od kilku lat regularnie prowadzę na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach zajęcia autorskie dla studentek i studentów kierunków: Filologia polska oraz Sztuka pisania. Do najważniejszych koordynowanych przeze mnie kursów należą:

- Trajektorie wykluczenia: płeć, klasa, rasa
- Literatura wobec antropofikcji
- Czytanie „Antygony”
- Pisanie a płeć
- Feministyczne strategie pisarskie i lekturowe
- Feministyczne historiografie: historia ruchów kobiecych
- Filozoficzne, kulturowe i literackie teorie rodziny

Celem prowadzonych zajęć jest szerzenie świadomości wśród młodzieży akademickiej na temat społecznych i ekonomicznych uwarunkowań nierówności płciowych, promowanie postaw antydyskryminacyjnych, a także zapoznanie ich z historią ruchów emancypacyjnych, a

także z współczesną teorią i filozofią z obszaru badań feministycznych, genderowych i queerowych.

b) działalność organizacyjna

W kwietniu 2016 roku współorganizowałam ogólnopolską konferencję naukową *Gościnność*, która odbyła się w Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Celem konferencji było podjęcie namysłu nad zagadnieniem gościnności w jego wymiarze kulturowym, filozoficznym, antropologicznym oraz literackim i artystycznym. Efektem zorganizowanej konferencji jest publikacja współredagowanej przeze mnie monografii zbiorowej, zatytułowanej *Dyskursy gościnności. Etyka współbycia w perspektywie późnej nowoczesności*, która ukazała się w Wydawnictwie Instytutu Badań Literackich PAN (Warszawa 2018).

W październiku 2017 roku współorganizowałam ogólnopolską konferencję naukową *Płeć awangardy*, która również miała miejsce w Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Tematem przewodnim konferencji była relacja między opresją płciową a szeroko rozumianymi, społecznymi, kulturowymi i politycznymi praktykami awangardowymi. Pytanie o „płeć awangardy” skłoniło uczestniczki i uczestników konferencji do namysłu nad tym, na ile praktyki awangardowe umożliwiają reinwencję takich instytucji pojęciowych, jak „kobieta” i „mężczyzna”, a na ile przechowują i utrwalają tradycyjny model urządzenia płci. Rezultatem dyskusji konferencyjnych jest publikacja współredagowanej przeze mnie monografii zbiorowej *Płeć awangardy*, która ukazała się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego w 2019 roku.

Innym, szczególnie ważnym osiągnięciem, jest współorganizacja prowadzonego przez prof. Luce Irigaray seminarium naukowego w Paryżu w 2016 roku we współpracy z centrum naukowo-badawczym The Global Center for Advanced Studies. Seminarium zgromadziło uczestniczki i uczestników ze Stanów Zjednoczonych i poświęcone było politycznym aspektom filozofii Irigaray.

Od 1 października 2019 roku do chwili obecnej jestem członkinią Rady Naukowej Instytutu Literaturoznawstwa Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego, wybraną wedle liczby osiągniętych w parametryzacji punktów.

c) osiągnięcia popularyzujące naukę lub sztukę

Od 2014 roku stale współpracuję z wybitną filozofką francuską Luce Irigaray i aktywnie działam na rzecz upowszechniania jej myśli na arenie międzynarodowej przez prowadzenie

oficjalnej strony internetowej (<https://workingwithluceirigaray.com/contacts/>), której przekaz trafia do szerokiego grona odbiorców z całego świata, o czym świadczą miesięczne statystyki wyświetleń postów i odwiedzin strony. W latach 2016-2020 pracowałam nad porządkowaniem prywatnej biblioteki oraz domowego archiwum filozofki. Regularnie podejmuję również liczne działania organizacyjne, związane z przygotowaniem corocznych seminariów prowadzonych przez prof. Irigaray.

W maju 2019 roku na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach współprowadziłam spotkanie z maurytyjską pisarką Anandą Devi, poświęcone jej twórczości. Efektem tego spotkania jest zredagowany przeze mnie dział prezentacji poświęcony pisarce, który ukazał się na łamach „Śląskich Studiów Polonistycznych” w 2020 roku.

W swojej pracy naukowej przywiązuję szczególną wagę do spotkań ze środowiskami pozaakademickimi. W grudniu 2018 roku zostałam zaproszona na wieczór autorski w ramach cyklu „*Ku nowej teorii*” wokół *filozofii różnicy płciowej Luce Irigaray*, który miał miejsce w Kawiarni Literackiej w Krakowie i organizowany był przez pracowników Katedry Teorii Literatury Uniwersytetu Jagiellońskiego.

We wrześniu 2018 roku w ramach cyklu spotkań „Wspólnego Pokoju”, organizowanych przez Staromiejski Dom Kultury w Warszawie, poprowadziłam seminarium poświęcone filozofii Luce Irigaray. Seminarium zgromadziło publiczność ze środowisk literackich i artystycznych i przyczyniło się do wielu inicjatyw dla publiczności pozaakademickiej.

Do istotnych, podejmowanych przeze mnie działań popularyzujących naukę należą również liczne przekłady tekstów naukowych z języka angielskiego. Do tej pory przetłumaczyłam na język polski pięć tekstów Luce Irigaray, a także pojedyncze artykuły filozofek i teoretyczek społecznej reprodukcji, takich jak Mariarosa Dalla Costa, Cinzia Arruzza oraz Tithi Bhattacharya. Przekłady ukazały się zarówno na łamach czasopism naukowych, m.in. „Kwartalnika Filozoficznego”, „Praktyki Teoretycznej” oraz „Śląskich Studiów Polonistycznych”, jak i w pismach popularnonaukowych: „Nowej Orgii Myśli” oraz „Opcjach”.

Wyniki moich dotychczasowych badań wykorzystałam do napisania artykułu na łamach prasy popularnonaukowej na temat zagrożeń związanych z prywatyzacją leczenia endometriozy. Analizując politykę zdrowia reprodukcyjnego z perspektywy feministycznych teorii społecznej reprodukcji, pokazałam, w jaki sposób choroby takie jak endometrioza są częścią feministycznych walk w obszarze społecznej reprodukcji.

Feministyczną perspektywę społecznej reprodukcji wykorzystałam również w działalności edukacyjnej, nawiązując współpracę z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych i

biorąc udział w organizowanej przez ZUS oraz Uniwersytet Śląski konferencji poświęconej pracy kobiet: *Kobiety na rynku pracy i w ubezpieczeniach społecznych*, która odbyła się 9 czerwca na platformie MS Teams. W trakcie konferencji wygłosiłam referat zatytułowany: *Praca kobiet w perspektywie feminizmu społecznej reprodukcji*.

W roku 2019/2020 otrzymałam Nagrodę Rektora Uniwersytetu Śląskiego II i III stopnia za osiągnięcia naukowe.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

Istotną rolę w mojej pracy naukowej odgrywa aktywność redaktorska. W latach 2018-2020 byłam członkinią zespołu redakcyjnego „Śląskich Studiów Polonistycznych”, a od 2019 jestem redaktorką „Praktyki Teoretycznej”. W ramach pracy w zespołach redaktorskich przygotowałam kilka numerów specjalnych czasopism, takich jak „Praktyka Teoretyczna”, „Zagadnienia Rodzajów Literackich”, „Czas Kultury” czy „The Polish Journal of Aesthetics”, z udziałem badaczy i badaczek z Polski i ośrodków zagranicznych.

Do najważniejszych, zredagowanych przeze mnie numerów czasopism zaliczam: *Choroby kapitalizmu*, numer 3/2022 „Praktyki Teoretycznej”, w którym znajdują się niezwykle oryginalne artykuły i cenne przekłady, m.in. kanoniczne teksty Mariarosy Dalla Costy, Barbary Ehrenreich i Deirdre English dotyczące przemocy medycznej wobec kobiet, a także unikatowy tekst Karola Marksa, poświęcony samobójstwom kobiet w pierwszej połowie XIX wieku.

We współredagowanym przeze mnie – wraz z prof. Thomasem Dutoit z Uniwersytetu w Lille i dr. Aleksandrem Kopką z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach – numerze gościnnym *Toward Climate Justice. Eco-Strategies for Survival*, opublikowanym na łamach „The Polish Journal of Aesthetics” (2020, nr 3), pojawiły się teksty badaczek i badaczy z zagranicznych ośrodków naukowych, w tym artykuły Luce Irigaray, Karen Barad czy Phillipe’a Lynesa.

Z kolei zredagowany przeze mnie numer „Śląskich Studiów Polonistycznych” (2019, nr 1), zatytułowany *Filozofia Luce Irigaray*, poświęcony był w całości myśli francuskiej filozofki i wzbogacony został o wywiad z nią, a także o tłumaczenia jej tekstów na język polski.

.....
Katarzyna Szopa
(podpis wnioskodawcy)